

Funcția publică spaniolă

Ai putea să crezi că Spania este irevocabil legată de Don Quijote. Și totuși, Spania anului 2000 e plină nu doar de culoarea istoriei sale, ci și de ritmurile civilizației moderne, de dinamismul pe care i-l conferă expansiunea economică evidentă. Spania deschide larg porțile către cei care doresc să o cunoască, iar oamenii ei, cutezători colindători ai mărilor și oceanelor lumii, iubitori ai înfruntărilor cavalești, trăiesc intens fiecare clipă și doresc să-și împărtășească bucuria cu toți cei care le sunt oaspeți.

Îi vezi, zi de zi, în cursul săptămânii, mișcându-se rapid pe sutele de mii de km, de autostrăzi impecabile sau în metrou și autobuze care vin și pleacă din stații cu o regularitate de invidiat.

Îi vezi serile, în grupuri mici, în barurile care împânzesc orașul, bucurându-se să tăifăsuiească în fața unui pahar de vin, într-o atmosferă plăcută.

Îi vezi, la sfârșit de săptămână, cum se îmbarcă în mașini și părăsesc orașul pentru a petrece sfârșitul de săptămână dincolo de granițele metropolei. O pornesc către nord și se opresc în Castilia (Segovia se bucură de o apreciere unanimă) sau în Cantabria și Țara Bască (se lasă vrăjiți de vegetația bogată și de plajele de pe latura nordică - San Sebastian, Santander, Comillas, Santillana del Mar, Hondarribia, pentru a numi doar câteva), către sud unde zăbovesc să privească în tăcere ocrul pământului, albastrul senin al cerului, verdele măslinilor și albul fațadelor clădirilor, sau către est, pentru a se bucura de viața intensă a Barcelonei.

Iar duminică seara, de oriunde s-ar găsi, ei se întorc la casele lor din Madrid, refăcuți, destinși, gata pentru o nouă săptămână de activitate solicitantă.

În mijlocul celor peste 3 milioane de locuitori ai Madridului (la care se adaugă mii și mii de turiști de pretutindeni), te simți ca acasă. Poți cutreiera zile întregi acest oraș al palatelor, al catedralelor, al piețelor, al fântânilor arteziene sau al porților care par să binecuvânteze pe toți cei ce vin către inima orașului, dar nu poți spune că ai văzut și că ai simțit totul.

Când zăbovești în sălile muzeelor și privești lucrările marilor artiști ai lumii, îți simți ochii și sufletul

bucurându-se de sensibilitatea și geniul uman. În mijlocul vizitatorilor, vrei să rămâi doar tu și artistul, vrei să înțelegi cât mai adânc mesajele lui Goya, Velazquez, El Greco, Picasso, Salvador Dali...

În mijlocul tuturor îi remarci pe tinerii spanioli. Majoritatea își construiesc cu seriozitate, încredere și optimism, viitorul. Pe unii dintre ei, i-am văzut în sălile de curs și în bibliotecile Universității Carlos III, universitate creată în 1989 ca instituție publică care își propune să asigure formarea studenților în următoarele domenii:

- Științe sociale și juridice;
- Științe economice;
- Științe umaniste și comunicare;
- Politehnică.

Aici își desfășoară activitatea, cot la cot, cât e ziua de lungă, cca. 769 cadre didactice titulare și asociate și cca. 8.000 studenți. Calitatea muncii lor nu poate fi pusă la îndoială dacă avem în vedere că procentul celor care își găsesc, după absolvire, un loc de muncă în profesia lor, este aproape 100%.

În contextul multiplelor schimbări care s-au produs cu rapiditate după aderarea Spaniei la Uniunea Europeană (momentul este înscris pe o placă de marmură la intrarea în Plaza Mayor, iar în Palatul Real se află masa monumentală pe care a fost semnat actul de aderare), forțele politice, plasate mai către stânga sau mai către dreapta, au găsit drumul care să satisfacă nevoile unor largi categorii de cetățeni, care să facă posibilă existența și dezvoltarea atât a domeniului public cât și a celui privat.

La Universitatea Carlos III și la Institutul Național de Administrație Publică am încercat să înțelegem mai bine cum funcționează Administrația Publică spaniolă, care sunt, aici, particularitățile managementului funcției publice.

În ciuda faptului că putem vorbi despre preocupări în legiferarea domeniului public încă din Antichitate (merită să reținem mai ales inițiativele lui Carlos III care vizau domeniul militar sau reforma lui Bravo Murillo din 1852 care a avut un rol decisiv în crearea categoriilor de carieră administrativă în funcție de care se remunerau funcționarii), bazele a ceea ce trebuie să fie Administrația și funcția publică au fost puse prin adoptarea Constituției din 1978 prin care Spania s-a constituit ca stat social și democratic de drept.

Adoptarea Constituției a produs o schimbare notabilă pentru funcția publică spaniolă. Nu trebuie ignorat faptul că însăși Constituția exprimă o serie de schimbări care deja se produsese în valorile sociale și politice ale spaniolilor, în

MAPAMOND

mediul economico-social internațional, în relațiile de putere și de leadership interne.

În orice caz, formalizarea proiectului constituțional a obligat puterea publică să dezvolte trei mari proiecte de acțiune: cel privind democratizarea, cel privind descentralizarea și cel referitor la construcția statului social.

Pentru o mai bună înțelegere a evoluției funcției publice în Spania să privim următoarele date:

Tabelul 1

Evoluția personalului din Administrația Publică

Administrația	1982		1997		Diferențe	
	Nr.	%	Nr.	%	Nr.	%
Stat	895731	77,59	608,926	35,92	-286805	-32,02
Comunitatea Autonomă	44475	3,85	625771	36,29	581296	1307,01
Entități Locale	167045	14,47	371456	21,54	204411	122,37
Justiție	16911	1,46	4111131	2,38	24220	143,22
Universități	30320	2,63	77096	4,47	46776	154,27
Total	1154482	100,00	1724380	100,00	569898	49,36

Sursa: Direcția Generală de Costuri și Personal din Ministerul Economiei și Finanțelor și Cartea Albă a Cheltuielilor Publice a Ministerului Economiei și Finanțelor.

Dacă privim comparativ personalul din Administrațiile Comunităților Autonome și pe cele din Administrația Generală a Statului putem observa schimbarea produsă în decursul perioadei analizate.

Tabelul 2

Evoluția personalului din Administrația Generală a Statului și din Administrațiile Comunităților Autonome. Impactul procesului de transferări.

	1982	1997	Diferență		Personal transferat	Crearea de locuri de muncă
	Nr.	Nr.	Nr.	%		
Administrația gen. a statului	895731	608926	-286805	-32,02	391686	104881
Administrația Comunităților Autonome	44475	625771	581296	1307,01	391686	189610

Un alt aspect interesant este proporția dintre sectorul public și cel privat. În tabelul următor prezentăm date legate de acest aspect:

Tabelul 3

*Evoluția numărului de locuri de muncă în sectorul public din Spania**

An	Total număr locuri de muncă	Locuri de muncă în sectorul public
1980	11557,1	1513,0
1982	10986,0	1641,0
1985	10641,0	1788,7
1986	10880,8	1887,0
1990	12258,3	1999,7
1991	12578,8	2106,1
1995	11723,0	2214,0
1997	12142,0	2272,0

*) Mii de persoane. Cifre medii anuale.

Pentru a putea compara Spania cu alte țări ale lumii, prezentăm în continuare următoarele date:

Tabelul 4

Numărul de personal public la 100 locuitori

Țări	1970	1995
Germania	4,9	7,0
Austria	5,7	8,9
Belgia	5,3	7,2
Canada	7,2	9,1
Danemarca	8,0	15,3
Spania	2,1	4,9

Țări	1970	1995
S.U.A.	6,9	7,3
Finlanda	5,4	11,0
Franta	7,2	9,0
Olanda	4,4	4,9
Italia	4,2	5,6
Japonia	2,9	3,0
Norvegia	6,9	12,7
Portugalia	3,2	6,9
Marea Britanie	7,9	9,3
Suedia	9,9	17,1

Sursa: Eurostat, Sepra, 1996

Concluziile pe care le putem desprinde din toate aceste informații sunt următoarele:

- Ponderea numărului de locuri de muncă din sectorul public în numărul total de locuri de muncă a înregistrat, ca și în restul țărilor occidentale, o tendință de creștere. Totuși, în ultima vreme, această tendință s-a mai încetinit și, în unele țări, chiar a avut tendința să scadă;
- Spania este țara care înregistrează cea mai mare creștere a ocupării în domeniul public dintre țările OCDE, în ultimii 20 de ani;
- Numai în ultimii 3 ani, s-au creat în sectorul public cca. 600.000 noi locuri de muncă, creșterea fiind concentrată în Administrația autonomă și locală;
- Procesul de creștere înregistrat de domeniul public a fost deseori generator de dezechilibre în veniturile existente și cheltuiala efectuată, ceea ce a condus la deficite publice, importante (în 1993, deficitul total al Administrației publice a atins un nivel maxim - 7,5% din PIB - pentru ca din 1994, acesta să înceapă să se reducă) și a unei datorii publice dificil de susținut (62,7% din PIB în 1995). Această situație împreună cu acțiunile Uniunii Europene menite să creeze un climat adecvat pentru implementarea monedei unice în 1999, obligă guvernele spaniole să încerce să frâneze extinderea datoriei publice.

În ciuda tuturor dificultăților care apar, schimbările produse în modelul Administrației publice și generalizate la o majoritate a lucrătorilor pot arăta că extinderea lor va fi posibilă fără a atenta la existența Statului de Drept. Vechiul sistem clasic apare ca fiind profund alterat și nu mai poate funcționa fără rețușuri. Se vorbește adesea despre necesitatea unui statut de bază comun pentru domeniul public care să admită modulări pentru fiecare categorie sau colectiv în funcție de calificarea profesională și în funcție de caracteristicile funcționale (personal sanitar, de poștă, diplomatic etc.).

Conf. univ. dr. Alexandrina DEACONU

Bibliografie

- BRAN, C. *How do Public Managers Manage?* San Francisco, Jossey Bass, 1995
- VILLARIA MENDIETA, M., *Administraciones publicas*, DEL PINO Tecnos SA 1997
MATUTE, E.
- VILLARIA, M. *En busca de un marco teorico para la Administracion Publica espanola*, Papeles de Trobajo, Instituto Universitario Ortega y Gasset, Madrid, 1994.